

MAGYARÁG

1939. Nov. 9

VIII. No. 311

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:

Özv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: **PÁSZTOR EDE**

Felelős szerkesztő:

Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezve: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul 4.

Lipót belga király és Vilma holland királynő BÉKEKIALTVÁNYA

a hadviselő felekhez

„A kultura és a civilizáció nevében készen vagyunk békét közvetíteni a hadviselő felek között”

(London. Reuter). Az angol tájékoztató minisztérium a nága megbeszélésekkel kapcsolatban közelebbi részleteket közöl. A Londonból származó jelentések szerint

Vilma holland királynő és Lipót belga király a hadviselő felekhez s a világ népéhez békekialtványt intéztek, amelyen Vilma királynő és Lipót belga király írtak alá. A két uralkodó távirat formájában juttatta el a békekialtványt az érdekelt államok kormányaihoz. E távirat a következőket tartalmazza:

— Ebben a mostani súlyos pillanatban, mielőtt a nyugati hadszíntéren kitörne a háború borzalma, a civilizáció és a kultura iránti körelesség szellemétől áthatva, szükségét érezzük annak, hogy még egyszer feleml-

juk szavunkat. Nézetünk szerint a hadviselő államok jelen pillanatban a háború okozta nehézségek révén nincsenek abban a helyzetben, hogy a békés tárgyalásokra való tekintettel közeledjenek egymáshoz s a béke megkötésére vonatkozó javaslatokat, valamint előterjesztéseiket kicseréljék. Am, ha a jelenleg szembenálló hadviselő felek érzik a tisztességes békekötés szükségességét, mi készek vagyunk arra, hogy átvegyük a javaslatokat s hogy közvetítsünk. Népünk s az egész világ civilizációjának érdekében tesszük ezt, hogy ezzel is biztosítsuk a világ tartós békéjét.

Vilma királynő,
Lipót belga király

Rohamcsapatok és tank- ezredek sorakoztak fel Hollandia határán

(Brüsszel. Havas. A francia távirati iroda közli a „Belga” távirati iroda hírért, amely szerint a holland határon végig azok a rohamcsapatok sorakoztak fel, amelyeket a németek Lengyelországból hoztak vissza. A német hadsereg azzal magyarázza a csapatok felsorakoztatását, hogy ezeket a katonákat egyetlen a Siegfried-vonalban elhelyezni. A határon több tankvezeték is elhelyezkedett.

(Páris. Havas). A párisi rádió szerint Németország közölte Belgium kormányával, hogy egy esetleges holland-belga közös védelmi rendszer, vagy katonai szerződés megkötését barátságtalan gesztusnak minősíti.

(Páris. Havas). A francia kormány megkapta Lipót belga király és Vilma holland királynő békekialtványi ajánlatát, amit vizsgálat alá vettek.

(London. Reuter). A Yorkshire Post megállapítja, hogy abban az esetben is, ha a németek megszállják Hollandiát és itt repülő bázisokat létesí-

tenek, még nem értek célra, mert a repülőgépek legnagyobb ellensége a tenger.

(London. Reuter). Az angol tájékoztató minisztérium közlése szerint a német sajtó heves, koncentrált támadást indított a semleges államok ellen, kitérvén arra, hogy az angol blokádnak súlyosan érinti a semleges államok kereskedelmi érdekeit, a semleges államok azonban mindezek ellenére sem hajlandók Anglia ellen energikusan fellépni.

Mihály vajda napja

Büszkeségünk az, hogy azt, aki majd ha a sors úgy rendeli, vezérelni fogja hazánk és népünk nagy eszményeit, egészséges elvek vezetnek, amelyek nem ismernek más célt, mint ami a közösség érdekeit szolgálja.

Öfensége, Mihály már gyermekkorától megszokta, hogy csak saját munkájától várjon eredményeket és ezek az eredmények nagy lelki örömmel

töltötték el, hiszen nincs a munkának tisztább és örömtelibb fizetsége, mint az a tudat, hogy sikerét a magunk erejének köszönhetjük.

Minden a román nép részéről ismert tette mindenkor a legteljesebb nemzeti büszkeséget vivta ki. Mihály nagyvadásza kivívta tiszteletteljes csodálatunkat, mint az ország, az egész románság holnapi reménysége.

Halifax rádióbeszéde:

A sátáni erőszakkal szemben meghunyszkodás helyett a harcot választottuk

(London. Reuter). Halifax külügyminiszter kedden este rádióbeszédet mondott. E beszéd keretében két kérdést az angol külügyminiszter. — Mindkét kérdést a külügyminiszter önmagának adta fel. Az első kérdés így hangzott: — Mi a mi küzdelemünk igazi célja?

Halifax erre a kérdésre azonnal válaszolt, hogy Anglia az erőszak ellen, a szabadság védelmében és az igazi béke védelmében vállalta önmagáért és más nemzetekért a küzdelmet. Anglia nem akarja, hogy a jog helyett az erőszak tartsa félelemben a nemzeteket.

— Azt akarjuk, hogy a háború után tőlünk telhetőleg jóvátegyük ama igazságtalanságokat, amiket az erőszak révén Németország követett el egyes kis nemzetek ellen.

Halifax ezután kitért Chamberlain egyik kijelentésére, amely szerint a sátáni erőszakkal szemben az angol birodalom csak két utat követhet: választ, vagy felveszi a küzdelmet, vagy meghunyszkodás becstelenséghez vezet.

Valóban a legnagyobb becstelenség lenne ez — jelentette

ki Halifax — és ennek ódiomat nem vállalhattuk. Viszont a támadó Németország most követi el a legnagyobb becstelenséget.

Halifax lord ezután kitért arra, hogy Anglia Franciaországgal s a lengyel szövetséggel együtt küzd tovább a német kormány ellen, amely örökletével a vesztébe rohan.

Halifax ezután a második kérdést tette fel:

— Mi következik a háború után?

— Törekedni fogunk arra, — adta meg a fenti kérdésre Halifax a választ, hogy ne ismétlődhessen meg Európában hasonló eset többé. Az emberi egyenlőség kölcsönös tiszteletben tartása vezet bennünket. Ebben a küzdelemben nem állunk egyedül. A tengeren túl mellettünk állnak a dominiumok népei, a Csatornán túl pedig a francia nép, amely ebben a küzdelemben testestől-lelkestől támogat bennünket. És mellettünk állnak azok a népek, amelyeket az erőszak fenyeget. A mi kötelességünk, hogy tovább folytassuk a harcot mindaddig, amíg a világ népeinek a tartós békét nem tudjuk biztosítani.

Megérkezett az új angol követ Párisba

(Páris. Havas). Eric Phips párisi angol követ távozása folytán Campbellt nevezték ki párisi angol követré. Campbell követ kedden délután magánrepülőgépen Londonból Párisba érkezett, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették.

**EZUTÁN NEM KELL
NÉGY HÓNAPIG VÁRNIA A SZERENCSERE**

Az Állami Sorsjáték új terve 2 húsdíj ir-
elő havonta. Vásároljon még ma sorsjegye-
ket a november 15. és 18. iki húszakra.
Ahogy megváltogatja sorsjegye számát, vá-
logassa meg a sorsjegydíját is.

AURORA
SORSJEGYÁRUDÁK

ALLAMI SORSJATEK

Biharmegyei
székhely: **Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 1. (Union)**

Öfelsége elnöklete alatt értekezlet volt a királyi palotában a drágaság ügyében

(Bucuresti. Rádió). Az udvari miniszter közli:
Ma, kedd délután 4 és 7 óra között Öfelsége elnöklete alatt a cotroceni palotában értekezlet volt az árdragítás elleni intézkedések megbeszélése tárgyában. Az értekezle-
ten résztvettek: Argetoianu miniszterelnök, Bujoiu iparügyi miniszter, Constantinescu
pénzügyminisztere, Cornăteanu földművelésügyi miniszter, Marinescu közbiztonsági mi-
niszter, Otescu belügyminiszter, Giurescu Front-miniszter és Georgescu tábornok, a
Nemzeti Gárdák parancsnoka.

Lipót belga király és Vilma holland király- né megbeszélései az európai érdeklődés homlokterében

Nyugateurópa súlyos események küszö-
bén áll — írják az angol lapok

Megerősítették a belga és holland határvédelmi intézkedéseket, kibővítették az ostromállapotot

(Hága. — Havas.) Lipót belga király tegnap Spaak kül-
ügyminiszter társaságában Hágába érkezett és a királyi pa-
lotában szállt meg. Látogatásának célja az, hogy Vilma hol-
land királynővel megtárgyalja a nemzetközi helyzetet. Li-
pót király az értesülések szerint még a mai nap folyamán
visszatér Belgiumba.

Ujabb jelentés szerint az első megbeszélés hajnali 4
óraig tartott. Nincs szó újabb békeközvetítésről, hanem a
két országot fenyegető veszélyről.

(Brüsszel. Havas). A belga
király hágai utazásával kap-
csolatban megállapítják, hogy
az nemcsak a közvéleményt
érte váratlanul, de a kormány-
köröket, sőt a külügyminiszté-
rium személyzetét is. Valószí-
nűnek tartják, hogy maga
Spaak külügyminiszter sem
tudta, amikor minden kíséret
nélkül beült a király gépkocsi-
jába, hogy csak Hágában fog
abból kiszállni.

A hágai megbeszélések cél-
jairól Brüsszelben semmit
sem tudnak, csak sejtik, hogy
az kapcsolatban van az északi
államfők két héttel ezelőtt
lezajlott stockholmi értekezle-

tével.

A DNB azt az értesülését
hangsúlyozza ki, hogy a hágai
uralkodói találkozáson a két
ország közötti kapcsolat kér-
dését tárgyalják meg, de a
megbeszéléseknek nem célja
katonai szövetséget létrehoz-
ni. Vilma királynő és Lipót ki-
rály éjszaka négy óráig tanács-
koztak, ugyanaddig tartott a
külügyminiszterek megbeszé-
lése is. A megbeszéléseket ma
délután folytatják.

(Hága. Reuter). Lipót belga
király és Vilma holland király
né, valamint a két külügyi-
miniszter kedd délelőtt újabb
megbeszélést tartottak. Dél-

után fél 3 órakor a megbeszé-
lések véget értek s Lipót belga
király visszatért Brüsszelbe.

Lipót belga király hollandi-
ai megbeszélései európaszer-
te nagy meglepetést és feltű-
nést keltettek. A párisi Havas
ügynökség jelentése szerint
Lipót belga király hágai meg-
beszéléseit Hollandia és Bel-
gium külügyminisztereinek
tárgyalása előzte meg. A pá-
risi távirati ügynökség kifejti,
hogy a hágai megbeszélésből
nem lehet azonnal azt a kö-
vetkeztetést levonni, mintha

Hollandia és Belgium hely-
zete súlyosabbá vált volna.
Az egyik brüsszeli lap foglal-
kozáván Lipót belga király há-
gai útjával, ugyancsak azt jegy-
zi meg, hogy nem szabad e
tárgyalások alapján arra a kö-
vetkeztetésre jutni, hogy Bel-

gium és Hollandia helyzete
válságossá vált volna. Bizo-
nyos azonban, hogy a két ál-
lam tanujelét adta, miszerint
a semlegességét minden kö-
rülmények mellett meg akarja
ővni. A belga lap hangsúlyoz-
za, hogy a hágai megbeszélést
ugy kell tekinteni, mint az
osloői értekezlet alcsoportjának
tárgyalásait. — A Telegraf
szerint Hollandia és Belgium
védelmi intézkedéseit megerő-
sítette.

(London. Reuter). A kedd
délutáni angol lapok nagy ér-
deklődést tanúsítanak Lipót
belga király hágai útja iránt.
A lapok kiemelik, hogy Brüss-
zel és Hága között már két
nap óta folynak a tárgyalá-
sok. A lapok kiemelik, hogy a
hágai megbeszélés

Nyugateurópai súlyos ese-
ményeknek előjátéka.

(Amszterdam. Reuter). Mint
ismeretes, november elsejével
több hollandiai kerületben ki-
hirdették az ostromállapotot.
November 6-iki hatállyal az
ostromállapotot kiterjesztet-
ték több északnyugati kerü-
letre.

Egész öltöny kabát, valamint
kisebb szövetdarabok, ugy-
szintén vászonnemű, abrosz,
törülköző, damaszt, díttin,
flanell és barchet

**a régi olcsó mara-
dék árban kapható**
Steiner maradóknál
Calea Victoriei 3, udvarban balra.

Hollandia sárga könyvet adott ki a blokád ellen

(Hága. Reuter). Hollandia
narancssárga könyvet adott ki
a tengeri blokád, a hajó és áru
lefoglalások ellen. Ugyanak-
kor az Egyesült Államok kor-
mánya kilencven óceánjáró-
nak tiltotta meg az Atlanti
óceánon való közlekedést.

A moszkvai parádén a német vendégek előtt Thelmann és Dimitroff képeit vitték

(London. Reuter). Az angol
lapok megemlékeznek arról,
hogy a moszkvai évforduló al-
kalmából Sztalin mellett ott
állott Litvinov volt külügyi
népbiztos is. Az ünnepélyen a
német kereskedelmi delegáció
is résztvevett, akik az Interna-
cionalé hangjaira vigyázz-ál-
lás foglaltak el. Ugyanekkor a
német delegáció előtt táblákat
vittek el, amikre Thelmann és
Dimitroff neve volt felírva.

Anglia 100 ezer fontot küldött a romániai és magyarországi lengyel menekülteknek

(London. Reuter). Halifax
angol külügyminiszter beje-
lentette, hogy az angol kor-
mány 100 ezer fontot irány-
zott elő a Magyarországon és
Romániában élő lengyel me-

nekültek felsegélyezésére. A
100 ezer fonton nagycbbará-
nyu bevásárlásokat eszközöl-
nek s a vásárolt holmikat
Magyarországra és Romániá-
ba küldik.

Az alsóházban Sir John Si-
mon bejelentette a 250 mil-
lió fontos hadikölcsön kibö-
cséjtését, a háborús kereske-
delmi miniszter pedig közölte,
hogy Spanyolországgal keres-
kedelmi tárgyalások indulnak.

(London. Reuter). Az egyik
angol lap munkatársának Sa-
racioglu török külügyminisz-
ter nyilatkozatát adott, amely-
nek keretében utalt arra, hogy
Törökország és Görögország
eggyaránt azt az álláspontot
képviselik, hogy minden körü-
lmények között megvédik az
érdekeiket.

Nagyvárad anyakönyve

SZÜLETÉSEK:

Styevlik Margit, Igna Domnita, Szvedovicz László, Abraham Cheti, Basch Ana, Urs Dumitru, Molnár Emil, Dudás Irén, Petras Floare, Vadi Gizella, Hirsch Maier, Abrudan Ioan, Lovas Tibor, Crisan Iosif, Schlesinger Oszkár, Kása István, Szabó Mihály, Bala Doina, Kreznarich Klára, Dévald Zsuzsa, Ujhelyi Katalin.

HAZASSÁG:

Engel Mihály — Najovits Rifka, Faragó József — Varga Piroska, Ehrenfeld Zoltán — Waldner Mária, Farkas Ferdinand — Nagy Margit, Fekete Ferenc — Gutman Zsuzsa, Spiegel Náthán — Fried Éva, Szobai Mihály — Bartha Anna Singur, Dumitru — Lucacui Floare, Pardek József — Tolvaj Vercnika, Dávid Ernő — Farkas Berta, Neuman László — Epstein Lilla, Péter Sándor — Forró Teréz, Cuceu Emil — Strengar Maria.

HALALOZÁSOK:

Gavra Lina 56 év, öz. Berger Lajosné 75 év, Veres István 57 év, öz. Huszka Ferencné 55 év, Pricz János 52 év, Bácsi László 44 év, Salczér Pál 8 év, Dombi Albertné 53 év, Riff Emanuelné 66 év, Nagy János 72 év, Theisz Jánosné 55 év, Hovár András 29 év, Frenkel Benjáminné 36 év, Lamme József 54 év, Abrudan Ioan 58 év, Róka László 58 év, Farkas Magda 1 hó, Jauza Gyula 64 év, Jager Chaim 30 év, Tocai Nicolae 37 év, Buhl Emilné 81 év, Róth Ármán 74 év, Balăceanu Vasile 23 év, Turdean Ioan 22 év, Rot Simon 41 év, Bacrân Gheorghe 28 év.

Rádió műsor

Csütörtök

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvos tanácsok. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport vízállásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. — 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Kamarazene. 19.55 Hírek. 20.20 Gramofonlemez. 20.45 Hírek. 21.15 A Filharmonikusok hangversenyének közvetítése. 23.10 Gramofonlemez. 23.45 Hírek.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.10 Hegedűszámok. 13.55 Zongora számok. 14.30 Irszágos Postászenekar. 17.15 Háztartási előadás. 18.15 Gazdáknak. 18.45 Cigányzene. 19.45 Gyulai Pál emlékezete. 20.20 A rádió szalonzenekara. 21.30 Kitűnő az iskolája. Előadás. 21.55 Két zongorás műsor. 23. Fancielemek. 24.25 Cigányzene.

Dráma a kőkeresztnél

Menyasszonyi ruhában ment a halálba

(Gyöngyös). Jászberény határában kettős, halállal végződő szerelmi dráma történt. Gara István 28 éves jó módú birtokos udvarolt a nálánál jóval gazdagabb Gyárfás Margit 20 éves leánynak. A szülők ellenezték a házasságot, mire a fiatalok titokban eljegyezték egymást. Most ősszel, november első felében akartak esküdni, de a szülők nem adták beleegyezésüket a

házassághoz.

Gyárfás Margit megvásárolta fehér menyasszonyi ruháját, felöltözött s így ment el vőlegénye tanyájára. Ott elhatározták, hogy öngyilkosságot követnek el. Gara István

szívenlőtte szerelmesét, azután önmagával végzett.

Mindkettőjüket holtna találták a tanya melletti kőkereszt közelében.

Hasbalötte magát

egy kocsis, mert leharapta a gazdája orrát

Október közepén Marosvásárhelyről Mezőbánd felé haladva, Szekeres József feketei földbirtokosnak leharapta az orrát Sipos Péter 32 éves kocsis. A kocsis ugyanis a Mezőbánd felé haladó szekéren részes állapotban egyre hangosabban énekelgetett és gazdája többször figyelmeztette, hogy halkabban nyilvánítsa jó kedvét. A feketei földbirtokos figyelmeztetésére alkalmazottja azzal felelt, hogy — egy óvatlan pillanatban — leharapta az orrát. Kijózanodás után

a kocsinak lelkiismeretfurdalásai voltak s mikor legutóbb Marosvásárhelyen járt, golyót vásárolt, amely talált gazdája vadászfegyverébe. Az elmúlt nap aztán a kocsis, amidőn gazdája eltávozott hazulról, kilopta a házból annak vadászfegyverét és a Marosvásárhelyen vásárolt golyóval az istállóban hasbalötte magát. A szerencsétlen férfinak még vot annyi ereje, hogy hazamenjen és ágyba feküdjön. Két órai szenvedés után azonban kiszenvedett.

Vakmerő rablótámadás a budapesti Hűvösvölgyben

A merénylő letele a trafikostól és elrabolta pénzét

(Budapest). Vakmerő rabló támadás történt tegnap a Balázs-vendéglő közelében. Délután 4 óra tájban egy férfi kopogtatott Kései Józsefné dohánykísáros trafikjának üvegajtáján. Az idős, nyolcvan éves öregasszony éppen unokáját várta, úgyhogy gyanútlanul nyitotta ki az ajtót, legnagyobb rémületére azonban egy magas férfit látott maga előtt, aki revolvért szegezve támadt rá.

— Ne mozduljon, ide a pénz, — kiáltott rá a férfi a megrémült trafikostól.

A szerencsétlen asszony a rémülettől megdermedve először szóhoz sem tudott jutni, később azonban könyörögni kezdett.

— Ne bántson, hagyja meg életemet, vigyen el mindent, amit akar, kegyelmezzen meg.

Tovább nem folytathatta, mert az ismeretlen gonosztevő a revolver agyával hatalmasat sújtott az idős asszony

ra, aki vértől borítva bukott a földre. A brutális támadó ezzel nem elégedett meg, zsebéből súlyos vasdarabot húzott elő és azzal hat hatalmas csapást mért az asszonyra, azután összeszedte a pénztárában levő pénzt és elmenekült.

A bestialis rablómerényletnek véletlenül szemtanúja volt egy hétesztendő lányka, aki mikor látta, hogy Késeinél összeesik, elfutott a közelben levő iskolába és a tanítónak elmondta a látottakat. A tanító nyomban értesítette a csendőrséget. A csendőrök, akik autót robogtak ki a rablótámadás helyére, Késeinél vérbefagyva találták. — Azonnal telefonáltak a mentőknek, akik az életveszélyes állapotban levő öregasszonyt az Új Szent János kórházba vitték.

Megállapították, hogy a gonosztevő a legkegyetlenebb módon bánt el áldozatával. A szerencsétlen asszony kezével védte fejét, a rabló azonban

oly hatalmasakat sújtott az asszonyra, hogy még a kezén lévő jegygyűrűje is kettétörtött és mélyen belevésődött az ujjába, úgyhogy operációval kellett eltávolítani. Késeiné állapota rendkívül súlyos.

Elitelték a nagybányai István-szálló tolvaját

(Nagybánya). Annakidején megirtuk, hogy a nagybányai István-szállóban sorozatos lopások történtek és hosszú ideig nem sikerült a szállóvendégek rendszeres fosztogatóját kézrekeríteni. Legutóbb Grósz Géza dr szállóbeli szobájából tűnt el 12 ezer lei. Ez alkalmával a rendőrség elfogta Roatis Vasile, Nitescu volt polgármester inasát, aki kihallgatásakor 27 tolvajlást ismert be. A bíróság most Roatis 27 rendbeli lopásért egy évi fogházra és 2500 lei pénzbüntetésre ítélte.

Apróhirdetések

ALLÁS

Főzni tudó mindenest hosszú bizonyítványokkal keresek. Rosenfeld, Caiea Dobanilor 6. 4637

Kifutó fiut vagy leányt telvesz lapunk kiadóhivatala. Jelentkezni Piata Mihai Viteazul 4.

Gazdasszonynak ajánlkozom vidékre is. Str. Beogradului No. 11. 4633

Megbízható újságírókat és újságírósnőket a reggeli órákra jó keresettel felvesszünk. Jelenkezni a kiadóhivatalban.

Főzéshez értő mindenest tiszta leány és vidéki szolgáló magános nőhöz azonnal felvétetik. Moldova 58-a. 4634

Kifutó fiu felvétetik. Str. Dr. Ioan Cicrdas 40. 4624

Bihar, Kis- és Nagyszántó községek részére jó jövedelemmel újságírókat felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Diótörő munkálányok azonnali felvétellel jelentkezzenek. Fehér, diótörőde Avram Iancu 5. 4618

Mindenest főzőnőt keresek azonnalra dr. Schwartz, Avram Iancu ucca 4. 4630

Ügyes kifutóleányt felvesszünk. Str. Cosbuc 17. 4619

VETEL-ELADAS

Fél hálószoba, keményfa olcsón eladó. Str. Pasteur 19. 4636

Eladó egy ház kerttel, istállóval, egész telek. Colonia Josia 57 u. 2. 4621

NYOMATOTT PASZTOR EDE CEGNÉL ORADEA